

ceptum, quod præcedunt Thomista; neque id colligitur ex allatis Scripturae locis; primus enim vel intelligitur de conversione ad Deum per penitentiam post peccatum personale juxta Hieronymi expositionem, vel si intelligatur quoque de prima conversione ad Deum sine supernaturali solo in eo præcipitur ad conversionem ad Deum, non autem tempus in quo talis conversio fit exercenda; alter vero locus non est ad rem, siquidem Ecclesia ibi solum exorat ad Deo collationem auxilium efficaciam pro omni tempore, & instanti, scilicet, ab introitu usque ad exitum vite, ex quo tamen non deducitur præceptum aliquod obligans parvulum, ut pro primo instanti usus rationis ad Deum se convertat; Deinde quando etiam hoc præceptum datur, & pro eo instanti urgetur adhuc non convincit oppositum nostræ conclusionis, quia potest pro eo instanti a pueris invincibiliter ignorari, & interim poterit venialiter duntaxat peccare ex dictis num. 63. Neque si hoc præceptum datur, neque in invincibiliter ignoraretur, adhuc contingere potest, ut puer semiplene tantum ad illud advertat alius levioribus distractus, quo casu ejus omissio esset tantum venialis ex dictis ibidem. Demum licet daretur tale præceptum, neque ignoraretur, imò planè advertatur, si tamen sit de sola Dei dilectione naturali, aut de conversione ad Deum implicita, ejus tamen adimpletio non sufficit ad parvulum justificandum, & liberandum ab originali, quare poterit simul cum hoc peccato solum veniale contingere ex dictis num. 61. in fine.

Secundo obijciunt, si potest cum originali conjungi solum veniale, & homo in tali statu ex hac vita decederet, nullus esset pro tali homine in alia vita locus; non infernus, quia hic tantum est pro decedentibus in peccato mortali; non limbus, quia hic est pro mortaliibus cum solo originali, & ibi non puniuntur peccata perniciosa, cum nulla sit pena sensus. Nec tandem Purgatorium, quia hic est locus amicum Dei, qui in gratia moriuntur cum aliqua pena temporali servanda. Responso communis est ad divinum providentiam spectare, ut non permittat hominem in tali statu mori; vel certe in eo casu peccatum veniale cum originali conjunctum aliqua levi pena sensus in æternum fore puniendum, quia cum subjectum propter peccatum originale non sit capax gratiæ, quæ ad remissionem cujuscunque peccati requiritur, & durante culpa necesse fit durare penam, tale peccatum in æternum puniretur, eo modo quo Thomista dicunt veniale conjunctum cum mortali in æternum puniri. Cæterum pro talibus destinatum locum ajunt esse limbum, qui communis est etiam iis, qui cum solo originali decedunt, sicut infernus non tantum est pro mortaliibus cum solo mortali, sed etiam cum mortali, & veniali simul.

Non placet hæc solutio, quia planè recurrit ad providentiam miraculosam; si enim dicitur differri tempus mortis quousque videatur divina providentia quodammodo querere æternam illius ad inferos damnationem; si vero dicitur differri tempus mortis quousque conteratur de peccato veniali commissio, videtur planè ad miraculum recurri abque fundamento, quia Deus regulariter loquendo minime teneretur illum ad contritionem excitare; Cum ergo in illa ætate regulariter contingat pueros pro notabile temporis spatium etiam peccatum non committere, bene tamen aliqua venialia, ut levem inobedientiam parentum, mendacia jocosa, &c. valde ptotabile est aliquos in eo statu mori; & tales minime puniendus pena æterna sensus pro veniali, etiam levi, quia ut infernus dicam dist. 6. quæst. 8. contra Thomistas, etiam in inferno remittitur peccatum veniale per satisfationem, nec ejus pena in æternum durat, quia conjunctum sit cum mortali: quia ad satisfationem opus non est hominem esse in amicitia, aut gratia punientis; & offensus; si ergo pariter, dicendum erit de veniali conjuncto cum originali, quod punietur sola pena temporali in limbo, vel in alio loco, ubi Deus voluerit; hoc enim parum refert, dammodo sciamus, quæ pena debeat veniali cum originali conjuncto. Hic tamen advertendum est, quod Scotus docet 4. dist. 26. quæst. 11. H. præcepta naturalia, sicut sola lege naturæ, non inducere penam æternam vel temporalem, nisi ex lege positiva Dei superaddita, unde quavis præcepta primæ tabulæ fidei iure naturæ ex terminis nota ex Scoto 3. dist. 37. tamen eorum impletio non est naturaliter vite æternæ meritoria, nec eorum transgressio inductiva reatus æternæ mortis, nisi dependens a lege positiva Dei; ex quo deducit Doctor homines minus obedire legi naturæ, quam Deo præcipienti, & minus timere conscientias proprias, quam auctoritatem divinam ex quo factum est, ut expedites fuerit supra ius naturæ apponi ius divinum in Sacra Scriptura sufficienter revelatum: ex quo infero, quod si hoc præceptum convertendi se ad Deum in primo instanti usus rationis est naturale duntaxat, seu de iure naturæ, & non etiam positivo divino, argumentum illatum nihil concluderet, quia præcepta natura-

lia non inducunt nec penam æternam transgressioibus, nec temporalem, nisi ex lege positiva Dei superaddita.

Tertio obijciunt auctoritatem Concilii Florentini, quæ non solum defensionem videtur conclusionem nostram afferentem posse originale cum solo veniali repetituri, sed immedatè militat contra responsonem allatam ad argumentum præcedens, etenim in literis unionis supponere videtur omnes decedentes in statu damnationis, vel decedere in peccato mortali, vel in solo originali, ai enim illorum animas, quæ in originali mortali peccato, vel in solo originali decedunt, mox in infernum ascendere, penæ tamen disparibus puniendas, si esset autem aliud tertium membrum eorum, scilicet, qui cum solo originali, & veniali ex hac vita decedunt, utique illius mentio non fecisset. Confirmatur quia ex Innoc. 3. cap. majores de Bapt. docetur non posse adultus dormientes, & amensibus dimitti originale, sicut parvulis, per baptismum sine proprio consensu, quia non potest dimitti originale sine mortali; ergo supponit adultum habentem originale habere etiam mortale, neque solum veniale possit cum originali conjungi.

Respondeo, negando indè deducti non dari illud tertium membrum, alioquin sic etiam deducti possent non dari statum decedentium cum mortali, & originali simul, quia de talibus nullam tractat mentionem, & tamen certum est multos infidelium cum viroque mori: itaque dicendum illud tertium membrum includi implicite in secundo: sicut enim quando asserit habentem mortale in infernum descendere, non intendit excludere veniale; cum tamen multi cum mortali secum quoque venialia deserant; & pariter cum ad decedentes cum solo originali per se solo voluit duntaxat excludere mortale, non verò veniale; mortale enim tantum opponit iis, qui cum solo originali decedunt, non verò veniale: Vel dicendum Concilium esse locutum iuxta ordinariam possum: quo solent animæ ex hac vita decedere, licet enim possit homo brevi aliquo tempore in hac vita esse cum solo originali, & veniali, diutius tamen durare non potest, quin in mortale quoque labatur. Ad confirm. negatur rursus consequentia, scilicet, prohiberi adultis dormientes baptizari, quia supponatur in eis non posse originale esse cum solo veniali conjunctum; sed quia contingere potest, quod etiam habeant mortale, & quod propterea debeant disponere se pro remissione ipsius: supponit enim ibi Innoc. adultum, nisi sit valde proximus primo instanti usus rationis, si sit in originali, esse quoque in mortali, quia nemo potest diu sine gratia habituali omnia evitare mortalia, ut bene explicat Salas cit. proximus autem primo instanti usus rationis facile potest habere veniale cum originali duntaxat.

Dices Innoc. 3. præced. ait parvulum, qui non peccavit proprio consensu, non indigere eo ad justificationem per baptismum, secus docet de amente, & dormiente adulto, ergo supponit habentem originale etiam habentem mortale proprio consensu commissum; alioquin si sine nullo precedente consensu baptizaretur, gratiam consequeretur; unde si ratio illa Innoc. est adequata, sequitur habentem solum originale cum veniali justificari posse per baptismum sine proprio consensu receptum. & Rep. ratio istam non esse ad adequatam pro quolibet indigere proprio consensu ad receptionem baptismi, sed solum valere in habente peccatum mortale, alioquin æque bene inferri posset adultum habentem solum originale posse per baptismum justificari sine proprio consensu receptum, itaque in habente solum originale, vel cum solo veniali, alia ratio est assignanda, cur exigatur proprius consensus, nimirum quia cum ille possit habere dispositionem propriam ad gratiam, & consensum proprium in baptismum, merito ab illo exiguntur: ex quo patet abique sufficienter fundamento. Mediam dixisse D. Thomæ sententiam, ut certam à Conc. Florent. & Innoc. loc. cit. supponit.

Quartò arguit: lex Evangelica, & fides accepti debet, cum primò proponitur, & promulgatur; ergo etiam lex naturalis, quæ in primo instanti usus rationis promulgatur, cum qui incipit discernere luter bonum, & malum; ergo si non accipitur, peccat homo mortaliter, & sic non erit veniale solum; autem accipitur, non erit originale, quia erit gratia; ergo nequit dari veniale cum solo originali.

Respondeo, cum lex debetè propozita est, ac sufficienter promulgata, teneretur eam acceptare proponendo adimplere eius præcepta eo tempore, quo ligabatur, unde legem acceptare non est eam implere, sed vellet ei subici, tanquam legi, ac vellet eam implere suo tempore, quando obligat; sed negatur in primo instanti usus rationis per legem naturalem sufficienter promulgari præceptum de conversione in Deum; & si promulgaretur, falsum est proponi, ut obligantem vel culpa mortali, quia lex naturalis non sic obligat, nisi ut cadit sub iure divino sola revelatione nota; & quando etiam sic proponeretur, falsum est obligare in eo primo instanti præcisè cum tanto rigore, & angustia in prima rationis vigilia: cum enim sit præceptum affirmativum, non est anhelus etiam pro primo instanti

stanti licet enim obliget semper, non tamen pro semper, & pro quolibet instanti, sed pro determinato tempore. Dices sicut lapsus habet gravitatem ex qua necessitatur etiam in primo instanti ad movendum ad centrum, ita homo habet obligationem movendi se ad Deum finem naturalem, vel supernaturalem, cum primo potest. Negatur paritas; alioquin sicut lapsus ex sua gravitate necessitatur ad se movendum ad centrum, non solum in primo instanti, sed semper quoties impedimentum non aderit; ita homo semper haberet hanc obligationem se convertendi ad Deum, quoties non ponatur obex, quod neque ipsi Thomista concedunt; Tandem falsum est per solam impletionem illius præcepti hominem justificari ab originali, modo enim extra præceptum de batismo, sine quo nullus ab originali justificatur.

Quintò tandem arguit; qui habet curam alterius statim atque alter posset male agere, teneretur illum in bono consistmare, ergo multò magis seipsum in primo instanti usus rationis, in quo potest bene, vel male agere: quod falsus justificabitur ab originali, omittens autem peccabit mortaliter; ergo dari nequit veniale cum solo originali. Conf. quia si in primo instanti usus rationis non teneretur homo in Deum converti, non peccabit, si non convertatur, neque ullum violabit præceptum: ergo si moriatur, damnabitur nullum violans præceptum, quod est absurdum. Demum homini discretione non habenti primò occurrit de seipso cogitare, & deliberare, ad quem finem ordinatur, & de medijs ad consequendum illum; ergo in primo instanti usus rationis ex præcepto tenetur ordinate seipsum ad ultimum finem per actum contritionis.

Respondeo cui alterius cura incumbit non teneri absolute loquendo procurare media salutis, statim ac alter posset male agere, sed ea potè pleniori de Deo instructionem posse, in oportunitus tempus differre, nisi falsus proximi periclitetur, tunc enim ex alio profero statim procurare tenetur media salutis; idem iuxta proportionaliter dicendum de homine quolibet erga se ipsum, quod dicitur, quando non imminet salutis periculum, non tenetur homo procurare media salutis statim ad usum rationis pervenit, cum in eò instanti præceptum conversionis in Deum non obliget, vel possit invincibiliter ignorari, vel saltem non adverti, ideoque transgressor illius à peccato excusari; tempus autem, in quo obligat præceptum conversionis est, quando primo revelatur à Deo interiori, vel exterius sufficienter remedium sacramentale ad remissionem originalis cum alijs fidei credendis, sperandis, & agendis ad vitæ ætate consecutionem, quæ instructio regulariter moram, & successum temporis requirit, & plenior usus rationis, quam puer habeat in primo instanti usus, nulli ergo regulariter in primo instanti usus rationis proponitur præceptum illud obligans sub mortali culpa; nec cura parentum est tam arcta erga filios, ut teneantur in illo indivisibili tempore usus rationis illorum in Deum conversionem procurare, ut ait Vulpes loc. cit.

Ad secundum, nullum est absurdum in originali existentem, & usum rationis habentem damnari, etiam si nullum violet culpabiliter præceptum, quia sufficiens causa lux damnationis est peccatum originale, sub quo adhuc existit. Ad tertium, negatur consequentia, homo namque ut est agens propter finem, cum incipit uti ratione, satis est quod se convertat ad regulam rationis naturaliter notam proponentem bonum in communi; imò neque necessarium videtur, ut in illo primo instanti actu positivo se convertat ad bonum in communi, proponendo honestè victurum sed satis erit, si illi non contradicat, & deinceps servet præcepta, quæ suo tempore servanda occurrunt; sicut quando lex aliqua fertur certo tempore observanda, non tenetur quis statim, cum illi promulgatur, elicere propositum de illa observanda, sed sufficit, quod non elicit propositum contrarium, & eam suo tempore servet; tandem ergo minus teneatur in illo primo instanti se convertere ad legem divinam ex sola revelatione pendente ex Seco 4. dist. 14. q. 3. quæ ordinariè non fit, nisi prævia aliorum instructione, quæ quia tempus requirit, potest intrare illud puer interim venialiter peccare; Ex quibus tandem deducitur peccatum veniale necdum ex natura rei, sed etiam mortaliter esse posse cum solo originali contra Lezanam tract. de peccatis dist. 7. q. 2.

QUESTIO QUINTA.

Quid sit peccatum originale postèris Ade contrarium.

71. Nominè peccati originalis hic intelligitur defectus non actiois, sed quo natura humana redditur Deo exosa, & digna pena damnata, & contrahitur ab omnibus (sola Deipara excepta ex speciali privilegio) per naturalem generationem ab Adamo descendentibus, & dicitur originale, non quod sit origo cæterorum, sed vel quia origine, seu naturali generatione transfunditur: vel quia à prima nostra origine, hoc est, à primo nostro parente illud contrahimus; Hoc autem pecca-

tum dari tanquam dogma de fide hic supponimus contra Pelagianum, ejuque discipulos Cælestium, ac Julianum dicentes apud August. hæresi 84. Adamum sibi solli, non posteris, nisi tantum exemplo peccando nocuisse; morteque corporalem in nobis esse naturæ defectum, non autem peccati originalis penam: atque infantibus baptismum dari, non ad peccatum originale delendum, sed tantum ut regnum Cælorum consequantur, quod sine baptismo consequi non possunt; ejuque hæreticis inter omnes Patres propugnator accurtus fuit præteritum Augustinus pluribus in locis, imò potè quæ ejus temporis orta est; colligitur ex præcè pluribus Scripturæ locis, ut Job. 14. Quis potest facere mundum de immundo conceptum femine, & 15. 30. In peccatis concepti mater mea, & ad Rom. 5. sicut per unum hominem peccatum intravit in mundum, quæ loca, & similia passim interpretantur Patres in peccato originali, & est communis Patrum sensus, quem post alia Concilia tandem approbavit Trident. sess. 5. can. 4. Ex quo factum est, ut alii postea Hæretici Pelagii sectatores admittent quidem non esse peccatum Ade mortem corporalem, ut ejus penam contraxisset, non tamen mortem animæ, aut alium peccatum, quod originale dicitur, quorum error etiam damnatus fuit in Concil. Arelaicano 2. can. 2. his verbis. Si quis dixerit sola Ade prævaricationem suam, non etiam ejus proleptum nocuisse aut certe mortem tantum corporis quæ pena peccati est, non autem & peccatum, quod mors est animæ, &c. post quam definitionem etiam Trid. sess. 6. can. 5. sancit per baptismum tolli totum id, quod habet veram, & propriam rationem peccati: itaque ex Adamo transgressione non tantum penam peccati contraximus, sed etiam culpam, quæ in nobis dicitur originalis.

Deinde, quia Durandus 2. dist. 30. q. 2. & 3. Rubion dist. 33. art. 2. in fine, & quidam alii antiquiores Scolastici dixerunt peccatum originale in pueris, licet sit quidam naturæ defectus, non tamen habere veram, & propriam rationem culpe, eo quod non sit ei voluntarium, supponendum esse esse verè, & propriè peccatum; sic enim loquuntur Scripturæ Patres, & Concilia, dum dicunt transfundi in posteros ex Adamo, non tantum peccati penam, quæ inproprie dicitur peccatum, sed verè transfundi peccatum; & Concil. Trid. docens loc. cit. per baptismum tolli tantum id quod veram, & propriam rationem peccati habet, planè supponit originalom defectum in nobis esse verè, & propriè peccatum, & ratio, cur tale censeri debeat, est, quia non tantum actuale peccatum, sed etiam habitualè dicitur verè, & propriè peccatum quatenus est macula, quæ in anima relinquitur post actum peccati, eamque constituit Deo infensam, ac inimicam: unde non minus propriè dicitur quis habere peccatum, & in peccato manere, scilicet, habuit quibus, quam committere peccatum quando actu peccat; & sicut à peccato actuali denominatur quis peccans, ita ab habituali dicitur peccator; docet autem Scotus 2. dist. 32. B. peccatum originale comparandum esse cum peccato quiescente in anima, hoc est, cum peccato habituali, non autem cum actuali; cum non fit aliquid phisicè à nobis productum, aut communi cum actuali advertentia, & libertate propria, non enim cum homo concipitur in utero, actu suo peccat: unde in hac re aliud peccatum actuale non datur, nisi illud ipsum Adami peccatum, quo postèri dicuntur solum in Adam peccasse, quod erat eorum caput morale constitutum à Deo, non autem in se; Sicut ergo in unoquoque homine actualiter peccante ex peccato actuali relinquitur macula personalis ipsum denominans habitualiter peccator; ita ex illo Adami peccato contrahitur in omnibus ejus posteris macula originalis ipsos denominans ab eorū origine peccatores; & hoc est, quod dicitur originale peccatum; & asserimus, habere veram, & propriam rationem culpe.

Neg. obijct, quod tale peccatum non fit voluntarium, quoniam ut ait Doctor dist. 32. cit. ad 1. primo 3a. voluntarium dupliciter dicitur, vel in se, vel in alio; primo modo peccatum actuale est voluntarium, secundo modo originale; voluntarium nempe in nostro primo capite Adamo ut ait Ag. in libro de suprlis, & conspiscencia cap. 28. & 1. Petr. 33. Quod verò hoc voluntarium in capite interpretatum sufficit, ut postèri veram offensionem contrahant, ac inimicam cum Deo, & maculam anime, solent Theologi explicare exemplo Principis cum milite pacificenti de recipiendo illius, & ejus posteros in gratiam litam, & amicitiam, si bene se gererit in bello; in quo male illo se gerente, nedum ipse, fed etiam ejus postèri justam principis offensionem, & inimicitiam, nec non moralem in propria persona maculam incurrunt: Sicut si potest Princeps, tantò magis Deus supremus Dominus jus habuit in omnium voluntate eas cogendi cum voluntate unius principii omnes originantis, quod & eorum constituit caput morale; nec quæ alia ratio voluntarii magis propriè dicta requiritur ad constitutionem originalis culpe cum hæc in parvulis non fit peccatum actionis, sed naturæ defectus, ut latè explicat D. Ansel. opuscul. de conceptu virginali c. 22. 23. & 27.

Quoniam verò tota difficultas hujus quæstionis consistit in ali-

disponit: sed peccatum originale est verè, & propriè peccatum ergo voluntarium esse debet: sed nullus talis actus est in posse...

89 Tertiò, si Deus non dedisset Adamo iustitiam originale pro se, & posteris eius, & tamen obligasset illum, & iuxta posterum...

90 Quarto: peccatum originale in posteris respondet peccato habituali capitis cum hoc discernitur tantum, quod in illo dicebatur personale, quia ex actu personali: in nobis verò dicitur originale, quia ex actu originis...

91 Quintò arguit Vulpes l. c. auctoritate Scoti, etenim 2. dist. 32. §. ad argumenta questionum ponit peccatum originale voluntarium, si pro eo accipiatur, quòd per se primò subiectatur in voluntate...

tractum in nobis verò tantum originale, & ab eis pendens tantum ex origine, & capite, ergo &c. Denique peccatum originale dicitur peccatum totius nature, sed solum peccatum Adæ fuit per se primum peccatum totius nature...

Respondet Scotus ubi tantum docere peccatum originale esse voluntarium in alio, scilicet, in primo nostro capite Adamo, quatenus in ejus potestate fuit sibi, & nobis iustitiam, & gratiam conservare, servando præceptum à Deo impostum...

Fortè pro opinione Vulpes quòd peccatum originale in nobis sit ipsum Adæ peccatum, ut moraliter, vel theologice secundum veritatem divine legis in posteris permanens, magis favoreat illi Scoti auctoritas dist. 32. c. ubi declarat, quomodo in nobis contingat originale peccatum, & per quas rimas intrat, inquit...

Sextò tandem arguit Poncius, quia Adæ posterì peccaverunt in iplo, quando ipse transgressus est mādatur Dei: sed illud peccatum non cōdonatur posteris donec baptizet ergo manet in illis; & sunt ratione ipsius peccatores, sed non est peccatum actuale, nec habituale supponens actuale peccatum ipsorum, nec consequenter personale, ergo est originale, majore probat, ex illo Rom. 5. in quo omnes peccaverunt ex Aug. ep. 23. ad Bon. traxit ergo reatu, quia unus erat cum illo, & in illa, & ratione, quia nisi tunc peccasset, privato gratia, ac iustitia non esset ipsi culpabilis...

ad summi inde omnes contraxisse debent contrahendi peccatum originale, cum fuerit, in seipsis, non autem re ipsa illud omnes contraxisse in Adamo peccante. Alia quædam argumenta Graevii dissolvit Gallus prælod. 4. c. 17. quæ in jam relata coincidunt.

ARTICULUS TERTIUS.

93 Negant Theologi passim præsertim hujus ætatis, & præcipuum fundamentum est, quia vel reatus sumitur pro obligatione, & deputatione ad penam; vel pro ipsa dignitate, & merito pene; & quocunque modo sumatur reatus pene, non est formaliter peccatum, sed sequitur ex peccato, veluti ejus proprietas; pena enim sequitur culpam, & ideò quis est pene reus, quia peccator est: nec eo formaliter iuxtaquam malus est, & peccator, quia reus pene, sed cum malus sit, consequenter est pene reus, unde de peccato pene in illis debet affectus culpa, quam dignus pene, vel de peccato ad penam. Hinc dicunt hanc opinionem cum errore Pelagii coincidere, qui peccatum originale negabat in posteris Adæ, solumque admittit incurrit pene, peneque reatum.

94 Affirmativa tamen sententia expressè fuit Aug. pluribus in locis, ut latè deducit Gavaius dist. p. 2. c. 3. s. 4. unde verisimile non est hanc sententiam bene intellexit, & explicatam cum errore Pelagii coincideret: contra Augustinum tot libros scriptis, & tam egregiè disputaverit contra Pelagianum errorem de peccato originali pro catholica doctrina; & quidem cum eo non coincideret satis constabit scienti, qui & qualis fuerit Pelagii error circa originale peccatum: licet enim concederet posteros Adæ propter ejus peccatum aliqua incurrit damna: certum tamen est inter ea non agno vixisse pene æternam reatu, quandoquidem dicebat parvulus sine baptismo decedentes adhuc vitam æternam consequeros extra Celum, ut refert Aug. lib. 1. de peccatorum meritis, & remissione c. 20. & quamvis etiam talis pene reatum cōcessisset in parvulis, hunc tamen non concedebat esse peccatum, ut hæc sententia contendi: Quare inde solum deduci possit hanc sententiam ad Pelagianum errorem accedere, quatenus non assignaret veram, ac propriam rationem peccati, quatenus tamen in omnibus Adæ posteris opus est assignare, cum reatus pene non sit propriè peccatum: unde si ostendatur posse verè, & propriè reatum habere rationem peccati saltem habitualis, hæc utique sententia ab errore Pelagii omnino distabit.

Ut autem hoc dignè intelligatur advertendum est Augustinum duplicem in parvulo distinguere reatum, scilicet, culpæ, & pene: etenim obligatio ad penam damni æternam, quam contrahit infans ex inobedientia Adæ derelictam, ad duo comparari potest, scilicet, ad culpam Adæ, quæ contrahitur: & ad penam, ad quam ordinarur: & quidem solum juxta primam comparationem dicitur ab Augustino habere reatum rationè originalis peccati, quòd pacto dicitur reatus culpæ: non autem juxta secundam, secundum quam dicitur reatus pene: ita colligitur ex lib. retract. c. 15. dum inquit, quia verò peccatum, quod nos ex Adam dicimus originaliter contrahere, id est reatu ejus implicatos, & ob hoc pene obnoxios detinere, & ubi cum dicit reatu ejus implicatos reatum culpæ significat, dum addit ob hoc pene obnoxios reatum pene indicat: & clarius in Plat. 50. nemo nascitur, nisi trahens penam, trahens meritum pene, ecce quod distinguit inter contractionem pene, & contractionem meritum pene: hoc enim significat reatum culpæ, in quo statuit originale peccatum, illud verò reatum pene, qui est effectus illius, unde & statim libditi, meritum autem pene peccatum est. Ex quo manifestè patet Augustinum omnino iniquitatem agnovisse in parvulis ex peccato Adæ contractam, sed hujusmodi peccatum nil aliud esse asseruit, nisi meritum pene, hoc est reatum culpæ, nempè ex actuali culpa Adæ derelictum ad penam damni: quare quodlibet quæ Augustinus ait post actum peccaminosum remanere reatum in peccante; vel habituale personale in peccante ad aliter; vel habituale originale, ut in parvulis, per hujusmodi reatum obligatio ad penam intelligenda est, non reduplicativè, quatenus ad penam tendit, quia sic est reatus pene: sed quatenus ex actu malo præterito resultat, sic enim est reatus culpæ: qui propriè non sunt duo reatus, sed unus, & idem, qui ad diverfa comparatus diverfa quoque sortitur nomina, scilicet, culpæ, & pene, nisi dicere placeat esse duos reatus; non quidem physicè, sed in genere moris.

95 In hoc itaque sensu loquendo de reatu pluribus in locis Aug. peccatum originale statuit in reatu ex inobedientia Adæ in posteris contracto, quòd pacto dicitur reatus culpæ, adeo quòd nunquàm de originali peccato verba fecerit, nisi sub nomine reatus: in epist. 23. ad Bonifacium traxit ergo reatu, quia unus erat cum illo, & in illo, & quo traxit, quòd quòd traxit commissum est. Item 26. in Lucam ubi isti perierunt video reatum, quaro unde audio ex Apostolo propter unum hominem &c. Item 4. ubi in venis? venum datum sub peccato accentes in morte primis hominis, habentem reatum, quo quæ habere possit, arbutum, & lib. 2. de pecc. orig. c. 1. & Pelagii c. 4. Reatus ergo vitii, de quo loquitur, Mel. in Secunda. Sentent.

in regeneratorum prole carnali tādum manebit, donec & illis lavacro regenerationis ablatur, sic etiā loquitur lib. 1. de baptis. & cōcupis. c. 26. & lib. 6. c. 26. ad Julianum c. 8. & cap. alius locis, quæ videri possunt apud Gavaium l. 6. Ex quibus cibus collitè valde hallucinatos esse Vasquez dist. 132. c. 3. Turrianum dist. 3. dub. 3. & alios dicentes Augustinum valde dubiū fuisse in hoc re, quòd colligere nituntur ex nonnullis ejus testimoniis lib. de moribus Ecclesie cap. 22. & lib. 3. de peccatorum meritis c. 4. & c. 21. s. 18. ad Hieron. & term. 1. 4. de verbis Apostolice ad rem non faciunt, quando enim ibi humiliter fatetur se multis difficultatibus circa peccatum originale occurrentibus satisfacere non posse, sanè nō loquitur de difficultatibus, quæ circa essentia peccati originalis occurrere possunt, sed circa existentiam, & modum, quoniam posteros tradidit quatenus percipere non poterat, quomodo parvuli, qui nunquàm peccatum, sint alterius peccati culpabiles, quamvis autè de existentia peccati originalis, ejusque ad posteros cōtractione fuerit dubiū nō tamen de ejus essentia, & quidditate, & hoc manifestè colligitur ex ipsi locis à Vasquez adductis, quoniam controversia verten sinter D. Aug. & Pelagium nunquam fuit de quidditate originalis peccati; sed de existentia, & de modo, quo à pueris contrahitur, & per quas tines inter in genus humanum. Quare Salas tract. 13. dist. 11. s. 2. n. 32. fatetur re vera Aug. hujus fuisse sententia: sed deceptum fuisse, ac propterea ejus sententiam non esse tenendam, cum humiliter fateatur se fuisse multis obrutum difficultatibus in hac materia. Verum id dici nequit absque ingenti in tantū Patrem irreverentiam, cuius doctrinam se profiteri Ecclesia contra Pelagianum, aliosque hereticos in tot Conciliis est protestata, & præcipue in quinta Synodo generali, præsertim cum ratio adducta sit levissima, quia difficultates, quæ Aug. vexabant in hac materia de peccato originali, non erant de quidditate, & natura ipsius, sed de existentia, & modo, quo in posteris tradidit, ut dictum est.

Bellarminus lib. 5. de amissione gratie c. 12. & ultimo sobrius loquens, inquit, Augustinum locis citatis non fuisse sollicitum explicare quid re vera sit originale peccatum in parvulis, quod eos formaliter constituat peccatores, neque quod sint, & quæ transeunte actu peccato remanent in peccatore; sed tantum indicare voluisse transeunte actu, aliquid remanere, ratione cuius remissio necessaria, fit quòd explicuit nomine reatus; unde existimat Augustinum non sentisse in pueris solum remanere reatum pene ex inobedientia protoparentis, sed cum suo fundamento, pro quo citat eundem Augustinum Pl. 50. & lib. 2. de peccatorum meritis c. 54. quibus in locis agnovit iniquitatem in parvulis: Sed plane constat Augustinum locis citatis non tantum ostendere post transactionem Adæ peccatum, aliquid adhuc in parvulo remanere, ratione, cuius fit necessaria remissio, sed etiam exprimeret, ac explicare quòd illud sit, & quid sit ille reatus qui remanet, & per baptismum tollitur, & in Plat. 50. significavit utique esse in parvulis iniquitatem ex peccato Adæ contractam sed hanc ipsam nil aliud esse asseruit, nisi meritum pene, hoc est, reatum culpæ habitualem ex peccato Adæ derelictum ad penam damni, ut constat ex hac ipsa auctoritate superiorum adducta, & ponderata: & in hoc sensu etiam loquitur lib. 2. de peccatorum meritis c. 54. cum ait hominem per peccatum originale esse à Deo aversum; est enim formaliter à Deo aversum per talem reatum, qui tollitur per gratiam in baptismo ratione cuius de novo manet ad Deum supernaturaliter convertitus.

Respondent proinde alii Augustinum locis citatis nomine reatus non intelligere reatum ad penam, sed culpam ipsam, ac deformitatem habitualem, quæ est idem, quòd macula; cuius ratio est, quia in communi modo loquendi sicut reus est idem, quòd culpatus, ita & reatus idem erit, quòd culpa, quæ est phrasid etiam in Scriptura frequens, quæ reatum accipit pro culpa habituali acta præterito peccaminoso remanente. Exod. 32. percutit Deus populum pro reatu vitali & Deuter. 21. q. 2. Averta q. 8. r. s. 3. quòd præsertim deducit ex l. c. 2. retract. c. 5. dum ait Aug. peccatum, quòd parvulus ex Adam originaliter trahere dicimus, id est reatu eius implicatos, & ob hoc pene obnoxios &c. ubi planè denotat parvulos esse obnoxios pene, eò quòd implicatur reatu peccati: ergo per hunc reatum nō intellexit reatum tantum pene, sed aliquid ab eo distinctum, & prius eoque etiam D. Augustinum explicant Valentia, Meratius, ac alii Recentiores. Sed hoc totum nos quoque fatemur, per reatu in quo consistit originalis macula, Augustinum non intellexisse solum reatum pene, sed præsertim culpæ: & hoc etiam deducimus ex eodè contextu ab Averta adducto; non quòd isti sint duo reatus physicè inter se distincti, sed quatenus eadem obligatio ad penam ad peccatum præteritum cōparata, reatus culpæ dicitur, ad penam vero, reatus pene; quòd rursum expressè colligitur ex lib. 1. de nuptiis, & cōcupis. c. 32. dum inquit, hæc ita remissio peccatorum, quæ d. non sit in prole, sibi est lex ista peccati, ut etiam in peccato non impulerit, id est, ut etiam reatus ejus cum illo sit, qui enim venis eterni supplicii debitorem, noranda sunt hæc ultima verba, in quibus rursum expressè distinguit reatum culpæ à reatu pene, & in reatu

culpa statuit rationem maculae, & peccati: dum enim inquit, ut etiam reatus eius cum illo sit, exprimit reatum culpae...

98 Dicendum itaque ob reverentiam magno Patri Augustino debita valde probabile esse peccatum originale formaliter consistere in reatu culpae, modo jam explicato, ut scilicet, importat meritum, & dignitatem peccati consequentem in posteris ad praevaricationem Adae jam praeteritam...

99 Secundo faret inodus loquendi Patrum & Conciliorum, na praeter Augustinum citatum hujus sententiae Antequam Gregorius in 4. lib. Iob. c. 3. ait quisquis regeneratus unda non solvitur, reatus primi vinculis ligatus tenetur...

100 Respondet Valquez cit. 4. 3. quod licet reatus sumi possit aliquando pro obligatione, quia quis sub peccato tenetur, verum tunc reatus peccati supponit in eo, qui reus est, aliquid peccatum, & culpam, alioquin culpa reatus non esset...

Ceterum omnino falsum est, quod quando reatus sumitur pro obligatione illa, qua quis sub peccato tenetur, tunc reatus peccati, & culpa, supponit in eo, qui reus est, aliquid peccatum, & culpam...

Tertio, probati etiam potest de mente Doctores, etenim dist. 29. q. un. ad 3. respondens ait, dico, quod existeris in puris naturalibus non est aequalis, qui peccavit, excellenti in iustitia...

Verum cum Doctor dist. 32. c. 1. expressit tenentiam sententiam communem de originali peccato, quod formaliter consistat in carentia iustitiae originalis, ut art. quinto constabit...

Quarto tandem probatur potest ratione deducta ex parte meriti, quod e ratione opponitur peccato; cum contrarium eadem sit disciplina; sic igitur meritum habituale in merente ex actu meritorio transeunte relicto non est, nisi iussu condignitas

dignitas ad praemium; ita in demerente per modum peccati seu demeriti habituales non relinquunt, nisi ius, seu condignitas ad penam; sicut ergo ratio meriti habituales in huiusmodi iure, & condignitate ad praemium consistit...

Respondet negando assumptum, ex cuius probatione solum concluditur, quod sicut ius, & condignitas ad praemium sequitur ad bonitatem actualem, & transeuntem, non autem habitualem, & permanentem...

ARTICULUS QUARTUS.

Objectiones Solvuntur.

103 In oppositum Primò obicitur ratio dubitanda ab initio articuli proposita, quod dignitas peccati ex natura rei supponit dignitatem culpae, nam ob culpam est homo dignus poena servata proportione...

Respondet facile ex dictis dignitatem peccati, quae est culpa habituales, supponere dignitatem culpae actualis, & dignitatem poenae conlequi malitiam actualem propriam, vel capitis, ut in proposito; esse tamen malitiam ipsam habitualem; unde absolute negatur dignitatem poenae ex malitia actualis peccati proprii, vel capitalis in peccatore relicta...

Secundo obicit Valquez quia afferunt peccatum originale esse reatum ad penam, medium quid assignant inter peccatum, & penam; nam reatus non est ipsa poena, sed obligatio ad illam...

in ipsis nullum esse proprium peccatum; si proprio; iam id erit aliquid ab ipsa obligatione distinctum; & prius ea, cum sit illius causa; Confitemur, quia obligatio ad penam pendet ex voluntate Dei, qui etiam possit non obligare, aut destinare ad penam manente peccato, & iniustitia; tum etiam quia ipsa obligatio non est iniustitia, nec iniquitas; ergo neque peccatum, non enim ex eo quis malus est, & peccator, quo est ad penam obligatus, licet ex eo, quod malus est, sequatur esse ad penam obligatum...

Respondetur reatum, & obligationem ad penam dupliciter sumi posse, ut ait Salas cit. vel pro destinatione, & ordinatione ad penam, aut relatione rationis resultante in anima ex illo actu divino, & sic utique non est peccatum, sed quid medium inter culpam, & penam; Vel sumitur pro dignitate, & merito poenae, & sic licet sit, quod medium inter penam, & culpam actualem, unde resultat, non tamen est medium inter penam, & culpam habituales; sed potius est ipsa habituales culpa...

Tertio adhuc instat Valquez, neque hoc modo defendi potest peccatum originale consistere in obligatione ad penam sumpta pro dignitate poenae; nam dignitas poenae est quid posterius omni peccato, quia non ideo aliquid est peccator, quia dignus est poena, sed potius contra; dignus est poena, quia peccator...

Quarto urget Averla, Meritis trahi de peccato dist. 13. sect. 5. & alii peccatum originale est proprie peccati; at reatus poenae non est peccatum, quia sive sumatur pro obligatione, & deputatione ad penam, sive pro dignitate poenae, peccatum dici nequit, nam utroque modo habet rationem boni, & ad iustitiam pertinet; ergo non est peccatum originale. Confitemur, quia dignitas, & obligatio poenae luende possunt in eo esse, qui caret peccato, ut patet de animabus purgatorum, & de eo qui tunc omnia peccata confessus est, & absolutus...